

Milosevic poziva Klintona

Author: IWPR
ICTY

Bivsi srpski lider zahtijeva da se do Bozica kao svjedoci na njegovom sudjenju pojave neki od najvisih svjetskih duznosnika

Nakon sto mu je vrateno pravo da vodi vlastitu obranu, Slobodan Milosevic ovog je tjedna povukao prvi potez: zahtijevao je od sudaca da nekima od najpoznatijih svjetskih politicara posalju obavezujuce naloge kako bi se osiguralo njihovo pojavljivanje u Hagu prije Bozica.

Nekadasnji jugoslavenski predsjednik namjerava izvesti pred sud bivseg predsjednika Sjedinjenih Drzava Bila Klintona (Bill Clinton), njegovu drzavnu tajnicu Madlen Olbrajt (Madeline Albright), britanskog premijera Tonija Blera (Tony Blair), kao i njemackog kancelara Gerharda Sredera (Gerhard Schroeder). Radi se o kljucnim politickim akterima operacije bombardiranja, kojom je NATO tokom 1999. uspio zaustaviti srpske napade na kosovske Albance.

Milosevicu se sudi po tri optuznice – za Bosnu, Hrvatsku i Kosovo – koje zajedno imaju vise od 60 tocaka, u kojima ga se tereti za genocid, zlocine protiv covjecnosti i krsenje zakona i obicaja ratovanja.

Ocekuje se da ce dokazni postupak obrane – koji zbog narusenog optuzenikovog zdravlja i njegove nespremnosti na suradnju sa sluzbenim braniocem zapravo jos nije ni poceo – biti umnogome ispolitiziran: Milosevic ce, po svemu sudeci, pokusati optuziti medjunarodnu zajednicu da je nad srpskim narodom pocinila zlocin.

Medjutim, vec i sam proces pozivanja svjedoka najviseg ranga od Milosevica iziskuje mnogo vise od onoga na sto je do sada bio spreman pristati, budući da ce tim povodom on biti prinudjen suradjivati sa sudom kojeg odbija priznati.

»Od vas zahtijevam da im naredite da se pojave, kako bi bili saslusani prije Bozicne pauze«, rekao je Milosevic.

»I sami znate da se obavezujući nalog ne izdaje tek tako«, upozorio je okrivljenog predsjedavajući sudac Patrik Robinson (Patrick Robinson), napominjući da je u takvim situacijama neophodno dokazati ne samo da je prethodno ucinjeno sve kako bi se svjedoci pojavili, nego i da su njihova svjedocenja nuzna i znacajna.

Nakon sto je okrivljeni objasnio da su se njegovi pokusaji da putem ambasada stupi u kontakt sa zeljenim svjedocima okoncali neuspjehom, sudac Robinson je konstatirao da ce sudsko vijece razmatrati pitanje izdavanja obavezujućih naloga samo ukoliko Milosevic bude postovao predvidjenu proceduru – drugim rijecima, ukoliko svoj zahtjev bude podnio i u pisanom obliku.

Promatraci tvrde da se najznacajni optuzenik Tribunala samim tim nasao pred veoma ozbiljnim iskusenjem, posto je u dosadasnjem toku procesa uporno odbijao priznati Medjunarodni sud, kao i stupiti u pisanu komunikaciju s tom institucijom.

Robinson je podsjetio i na to da, u cilju neometanog odvijanja procesa, okrivljeni ima pravo obratiti se za pomoc svojim »suradnicima iz Beograda« (tj. trojici pravnih savjetnika koje mu je Tribunal odobrio), kao i sluzbenom braniocu Stivenu Keju (Stephen Kay), i to bez obzira na cinjenicu da je potonji zatražio da bude

povucen iz slucaja.

Dzudit Armata (Judith Armatta) – predstavnicica Koalicije za medjunarodnu pravdu, koja vec dugo prati sudjenje Milosevicu – smatra da ce biti veoma zanimljivo promatrati nastavak procesa, odnosno ponasanje bivseg jugoslavenskog predsjednika, s obzirom da je on sve do sada odbijao predati bilo kakav pisani podnesak sudu.

»Ukoliko to zelite [da se branite samostalno], morate se ponasati kao svaki pravni zastupnik, koji postuje pravila. A po njima, on [zastupnik] mora obavijesti sud da je pokusao stupiti u kontakt sa svjedocima, da su oni to odbili, te da ce dokazi koje ce oni iznijeti biti vazni – pri cemu sve to treba biti ucinjeno u pisanom vidu«, rekla je ona.

No, cak i da Milosevic na sve to pristane, nije previse vjerojatno da ce se najistaknutiji svjedoci pojaviti u Hagu tako brzo, jer je do redovne praznicne pauze u radu Tribunala ostalo jos samo oko mjesec dana.

Poznavaoi prilika u Tribunalu jednodusno tvrde da je – bez obzira na to kakvu ce odluku okrivljeni donijeti – malo vjerojatno da ce on ovim povodom pozeljeti angazirati Stivena Keja i Dzilijen Higin (Gillian Higgins), odnosno braniocice koje mu je sudsko vijece nametnulo u rujnu.

Sudjenje je prakticno obustavljeno vec mjesec dana, posto je okrivljeni odbio izdati odgovarajuca uputstva sluzbenim braniocima, nakon cega je i vecina predvidjenih svjedoka odbila pojaviti se u Hagu.

Usljed nedostatka bilo kakvih instrukcija, Kej je pred sudom pokrenuo zalbeni postupak protiv odluke o vlastitom imenovanju.

Potom je 1. studenoga/novembra zalbeno vijece Tribunala ipak ponistilo prethodnu sudsku odluku kojom je Milosevicu bilo oduzeto pravo na samostalnu obranu, procijenivsi da su modaliteti djelovanja koje je za imenovanog branioca predvidjelo sudsko vijece bili definirani isuvise strogo.

Zalbeno je vijece odbacilo i raniju odluku po kojoj Milosevic ima pravo na ispitivanje svjedoka tek nakon sto glavno ispitivanje obavi branilac kojeg je imenovao sud.

Medjutim, za sudsko vijece – koje cine sudac Robinson iz Nigerije, sudac O-Gon Kvon (O-Gon Kwon) iz Koreje i sudac Jan Bonomi (Iain Bonomy) iz Skotske – najvaznije je sto je zalbeno vijece ipak potvrdilo njihovu odluku da optuzeniku i protiv njegove volje budu imenovani branioci, kako bi se osiguralo da u slucaju ponovne Miloseviceve bolesti ne dodje i do novih zastoja u sudskom procesu.

Na drugoj strani, Kej je jos prije no sto je doticna odluka saopscena odlucio podnijeti formalni zahtjev za vlastito povlacenje – cemu se pak ostro usprotivio tuzilac Dzeфри Najs (Geoffrey Nice).

Kej je ovog tjedna istakao kako je nezadovoljan »neprijateljstvom« koje je prema njemu ispoljio okrivljeni, kao i »potpunim raspadom« koji je nakon toga nastao. Zbog toga se, kako kaze, nasao u »eticke neodrzivoj« poziciji, s obzirom da bi trebalo da stiti interese optuzenika koji s njim kao braniocem odbija komunicirati i suradjivati.

U svom opseznom obracanju sudu, Kej je objasnio teskoce sa kojima se suocio i istakao kako je zbog njih bio prinudjen donijeti odluku o vlastitom povlacenju. Upozorio je i da ce, cak i ukoliko sudsko vijece odbije udovoljiti njegovom zahtjevu, biti spreman povuci se iz slucaja i suociti se a konzekvencama tog svog cina

pred britanskom advokatskom komorom.

Bonomi je pak konstatirao kako su Kejevi argumenti »prilicno neuvjerljivi«. Skotski sudac se usprotivio njegovom zahtjevu, isticuci kako prema postojećim pravilima on ima pravo povuci se jedino ukoliko klijent povuce svoje instrukcije ili ukoliko njegov profesionalizam bude osporen.

»To znaci da se mozete, ali ne i da se morate [povuci]«, zakljucio je on.

»Da, ali ja sam vec donio tu odluku«, uzvratilo je Kej. »Vi mozete odbiti moj zahtjev [za razrjesenje] – ali ja se ipak mogu povuci, nakon cega me suci mogu uputiti pred moju advokatsku komoru. Ali ja zaista vjerujem u ono sto radim.«

Kada ga je sudac Robinson upitao bi li njegova pozicija bila osnazena ukoliko bi se povukao zbog »kaprica«, branilac je odlucno uzvratilo da se tu »ne radi ni o kakvoj kapricioznosti«.

Kej je ukazao i na to da je Milosevic protiv njega pokrenuo postupak pred Nizozemskom advokatskom komorom, da je javno i uporno osporavao njegov profesionalni angazman i kritizirao njegovo ponasanje, te da ga je optuzio i da »ne zna nista o Jugoslaviji« – sto vec samo po sebi njihovu suradnju cini prakticno nemogucom. Medju njima, prema njegovim rijecima, sada postoji »nerazrjesiv sukob«.

Na drugoj strani, Najs je pisani zahtjev Keja i Higinsove nazvao »nesretnim po svom sadrzaju i datumu koji nosi«, napominjuci kako optuzenik i sluzbeni advokati nisu ni stupili u sluzbene odnose koje bi trebalo raskidati.

Odgovarajuci na Kejeve tvrdnje da mu smetaju prituzbe koje je na njegov racun uputio okrivljeni i da smatra da je njegov profesionalizam doveden u pitanje, Najs je rekao: »Pa sto? I kritika je sastavni dio posla koji radimo.«

Napomenuo je da su i tuzioci, kao i suci – pa cak i pokojni ser Ricard Mej (Richard May), koji je dvije i po godine predsjedavao sudskim procesom tokom trajanja dokaznog postupka optuzbe – sve vrijeme bili na udaru kritike. »To nas nije sprijecilo da nastavimo raditi svoj posao«, dodao je on.

Najs smatra da je ipak najvaznije sto ce sudjenje okrivljenom biti pravedno, sto su autoritet i dostojanstvo suda zasticeni, kao i sto ce se proces odvijati odgovarajucim tempom.

On je takodjer pozvao sud da prestane »maziti« Milosevica, isticuci kako mu sada, kada mu je kao okrivljenom vraceno pravo da vodi vlastiti slucaj – sto je toliko zelio – to »treba i prepustiti«.

Robinson je ponovio da ce Milosevicu za izvodjenje obrane biti dat rok od 150 radnih dana. Naglasio je i da najveći dio pripreme svjedoka mora biti obavljen tokom neradnih dana. Lijecnici koji prate zdravstveno stanje optuzenog insistirali su na tome da je Milosevic u stanju samo tri dana tjedno provoditi u sudu, kako bi se izbjegla opasnost od dodatnih problema s krvnim tlakom i srcanim smetnjama.

Pitanje Milosevicevog zdravlja i sposobnosti za sudjenje bit ce stavljeno na dnevni red »ako i kada se bude pojavilo«, dodao je Robinson.

Sudsko vijeće je ovu burnu, trodnevnu raspravu privelo kraju saopćavajući da će se na izvjesno vrijeme »povuci« kako bi razmotrilo sva pitanja koja Kejev zahtjev za povlačenjem iz slučaja pokreće, te da će svoju odluku saopćiti »u najkraćem roku«.

Nastavak sudjenja je zakazan za 16. studenoga/novembra, kada bi Milošević trebalo da započne ispitivanje prvih svjedoka obrane. A potom će uslijediti pauza do 22. studenoga/novembra.

Alison Freebairn je urednica IWPR-a u Hagu.

Location: Kosovo

Focus: Medunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/milosevic-poziva-klintona>